

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ka-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 59 — Telefon
upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Vojna posojila.

Vprašanje vojnih posojil še ni rešeno. Iz naslednjega članka, ki smo ga prejeli od strani uglednega strokovnjaka, je razvidno, da je v celi stari monarhiji pri vseh 7 vojnih posojilih nad 3 milijone, malih ljudi v malih zneskih do 10.000 kron podpisalo nad 3 milijarde vojnega posojila. Ni sicer ugotovljeno, koliko od teh malih ljudi spada danes v našo državo, vendar je gotovo, da so tudi pri nas ti mali ljudje zelo prizadeti. Ti mali ljudje, javni fondii in občine ter zadruge morajo na kak način priti do svojega denarja.

Zato priobčujemo naslednji članek, ki ima nalogo, javnost zainteresirati za to stvar: Podpisali so:

1. Banke in menjalnice 4.439.609.850 K; 2. Hranilnice in kreditna društva 6.041.881.000 K; 3. Zavaroval. 1.879.060.050 K; 4. Javni fondii in občine 2.142.593.750 K; 5. Zasebniki in firme: a) potom rentne hranilnice 99.694 oseb 11.898.500 K; b) zasebni podpisi: do 100 K 802.931 oseb 75.413.600 K; do 200 K 363.455 oseb 72.176.250 K; 300—500 K 378.657 oseb 147.639.050 K; 600—900 K 181.254 oseb 133.028.250 K; 1000—1900 K 618.306 oseb 705.745.300 K; 2000—9900 K 575.821 oseb 1.975.710.500 K; 10.000—49.900 K 213.251 oseb 3.353.989.300 K; 50.000—99.900 K 30.699 oseb 1.749.391.700 K; 100.000—499.900 K 31.421 oseb 3.196.744.350 K; 500.000 in več 3185 oseb 3.494.981.450 K.

Da se ugotovi visočina vojnega posojila, se mora avstrijsko in ogrsko vojno posojilo v naši državi popisati. Vsi posestniki teh obligacij jih morajo proti potrdilu pri državnih blagajnah deponirati, kjer se zigosajo in kjer se obenem tudi ugotovi, ali je prinesitelj obligacije prvoten lastnik, ali je pa še le potom nakupa prišel v posest vojnega posojila.

Ko se to ugotovi, naj se skliče takoj enketa prizadetih faktorjev, ki naj razpravljajo in stavi event. predloge, kako bi bilo najbolje rešiti vprašanje vojnih posojil. Eno pa že sedaj stoji — da ne bo šlo kratkoročno ignorirati to vprašanje, ker vojno posojilo tvori izdaten del narodnega premoženja. Ljudje so bili primorani podpisati vojno posojilo, če so se hoteli ogniti neljubim posledicam. Vsak razumen človek bo sprevidel, da nobena država ne bo mogla plačevati 5½% obresti, da se bodo ti morali izdatno znižati, da nadalje nobena država ne bo mogla prevzeti vsega vojnega posojila. Kapitalisti, ki so podpisali 500.000 in še več, lahko utrpel vso škodo, ker imajo gotovo še enkrat toliko veliko svoto na varnem, in jim je vojna donosala ogromne dobičke. Isto velja za banke, menjalnice, zavarovalnice, ki odpirajo lahko vsako leto vojno posojilo, ne da bi se jim kaj poznalo, in pa one, ki so šle iz druge roke kupili vojno posojilo.

Drugače pa stoji zadeva pri občinah, mladoletnih in hranilnicah in posojilnicah in prvotnih majhnih zasebnih subskribentih do gotove višine. Ti morajo dobiti izplačano ves kapital, seveda brez obresti. Ta transakcija naj bi se tako vršila, da se določi, komu se izplača vojno posojilo in komu ne. Določi naj se tudi nova obrestna mera. Staro tako ugotovljeno vojno posojilo naj se potem konvertira v zadolžnice, ki se vsako leto izžrebajo. V to svrhu naj se napravi fond, v katerega naj bi plačevali posestniki novih zadolžnic ½%, ki se odtegujejo pri izplačevanju obresti. Te zadolžnice bi se izžrebale v 60 letih.

Država bi torej le prevzela plačevanje obresti, ki bi se pa vsled žrebanja vsako leto zmanjševali, amortizacijo bi pa prevzeli posestniki vojnih posojil sami in tako bi se lahko vzajemno to vprašanje ugodno rešilo. Dotični papir pa bi bil kakor drugi vrednostni papirji kotiran na borzi in imel svoj kruh. Lastniki vojnih posojil bi na ta način rešili, kolikor se pač rešiti da. Žrtve pa bi ne bili mali ljudje, žrtvovali bi le veliki kapitalisti, velebanke, tem se pa izgubljeni denar ne bo nič poznal. Saj so ti že večinoma na tem, da odpirajo vsako leto gotov procent vojnega posojila.

Kot podlaga naj pa služi statistika, sestavljena v uvodoma označenem smislu. Sodi se da, da v državi SHS izvezto Srbije 800.000.000 kron vojnega posojila. Če bi se poprej omenjenim magnatom ne izplačalo 400.000.000 K, bi morala država prevzeti k večjem ½ milijarde kron v obrestovanje recimo z 2½%, kar bi znašalo

prvo leto 15 milijonov kron, potem pa vedno manj; prava bagatela za tako državo, če se s tem reši toliko narodnega premoženja, in denarja revežev.

Drugo vprašanje pa nastane, kako z vojnim posojilom, ki se je najelo potom lombarda ali zastave drugih vrednosti. To bi se moralo tudi za našo državo ugotoviti in bilo plačevanje tega dolga tudi primerno z prvo akcijo vojnega posojila urediti. Oni, ki so potom posojila kupili vojno posojilo, jamčijo za obresti tega posojila, čeravno ne dobe nobenih obresti od vojnih posojil. Ne-

srečna ušda je vse dotične račune prekrižala. Vprašanje vojnih posojil je važno, zaradi tega ne smemo dalje odlagati rešitve.

Obresti vojnih posojil in predvojnih posojil Avstro-Ogrske se ne izplačujejo. Za lombardna posojila se ne plačuje sedaj nobenih obresti. Vse te zadeve so odvisne od bodočih pogajanj, in so le predvojna posojila v mirovni pogodbi izrečno določena, da se morajo plačati, kar uredi vsaka nasledstvena država zase. Nasledstvenim državam je pa prepuščeno, hoče li pripoznati avstro-ogrsko vojno posojila ali ne.

Centralizem in kapitalistična korupcija pred
sedbo slovenskega ljudstva.

Sedanje občinske volitve, ki se vrše na Slovenskem ta in prihodnji mesec, so za liberalni centralizem prava smrtna obsodba. Volivne liste so vložene že povsod. Sedaj prihajajo poročila, da je na stotine občin, v katerih ljudstvo sploh nobeni drugi stranki ni dalo podpisov za liste kot edino le stranki krščanskega ljudstva, ki se bori proti centralizmu.

Izza 28. novembra l. 1920. je ljudstvo imelo dovolj prilike spoznati vso nesrečo centralizma. Sedanje volitve so smrtna obsodba centralistov. Naj slede poročila:

Ljubljana, 15. aprila. Po poročilih, ki so do danes dopoldne došla iz raznih občin dežele, e doslej že 50 občin, v katerih je svojo listo postavila le Ljudska stranka. Te občine so brez volitev prešle popolnoma v roke Ljudske stranke. V Beli krajini so n. pr. 3 velike občine, ki so še zadnjih glasovale proti Ljudski stranki, danes cele v taboru krščanskega ljudstva. V Kranjskem okraju je izmed 29 občin 10 brez boja prešlo v tabor Ljudske stranke. V kamniškem okraju je že doslej znanih 14 takih občin, kjer vsi nasprotniki skupaj niso mogli sestaviti svoje liste, ker jim ljudje niso hoteli podpisati kandidatne liste. Podobno je v kočevskem in litijškem

okraju. Liberalni JDSarji na Kranjskem — izvzemši Ljubljano in Trato — niso nikjer mogli postaviti svoje liste pod firmo JDS. Danes je že skoro gotovo, da JDS ne bo na celem Slovenskem dobila niti v eni občini svoje večine.

Maribor, 15. aprila. Po poročilih, ki so došla iz občin mariborskega okr. glavarstva, je izmed 168 občin tega okraja do danes brez boja že 76 popolnoma v rokah Ljudske stranke; v 20 občinah pa ima Ljudska stranka večino. Skupno je tedaj od 168 občin že 96 občin v taboru Ljudske stranke — brez boja. — V konjiškem okraju je od 27 občin 17 popolnoma naših. V ormožkem okraju je naših občin skoro dve tretjini že danes. Še bolj je v ljubotemskem okraju. Tudi ptujski sodni okraj se je odlikoval.

Samostojni so mogli postaviti svoje liste le v 22 občinah mariborskega okraja, socialdemokrati pa v 29 občinah.

Po celi deželi gre kakor vihar klic ljudstva: Proč s centralizmom in njegovo korupcijo! Armada ljudstva se zbira v taboru avtonomije! Proč s kapitalističnimi in izvozničarskimi politikami! Na dan socialno delo tudi po občinah!

Kaj je z luko Baroš?

Belgrad, 15. aprila. (Izv.) Z ozirom na vesti, da je naša vlada pristala na to, da luka Baroš pripade reški državi, vložil poslanec dr. Šimrak interpelacijo na ministrskega predsednika kot ministra zunanjih

zadev. V interpelaciji zahteva, da naj vlada pojasni, koliko je resnice na teh govoricah in da mora vlada storiti vse v prid naših narodnih interesov.

Italijani zavlačujejo izpraznitve Dalmacije.

Split, 15. aprila. (Izv.) Glasom dogovora med jugoslovansko in italijansko razmejitveno komisijo bi se morala evakuacija dalmatinskih krajev izvršiti 20. t. m. Italijani pa hočejo celo stvar zavleči in zahtevajo, da se morajo še pred avaku-

acijo rešiti razna pravna in administrativna vprašanja s posebnim ozirom na ločitev Zadra od ostale Dalmacije. Belgrajska vlada je v Rimu vložila energičen protest, v katerem zahteva, da se evakuacija izvrši kot je bilo določeno v pogajanjih.

Amerika in Evropa.

LDU Pariz, 14. aprila. (DunkU) Štefan Lausanne je poslal »Matinu« iz Newyorka po kablju nastopno vest: Knoxova resolucija bo imela le ta pomen, da bo kazala smeri. Ameriška uprava bo imela nato nalogo, da izdela mirovno pogodbo z Nemčijo. Uprava se bo prizadevala, izločiti iz te pogodbe one dele Versailleske mirovne pogodbe, katerim se Zedinjene države ne nameravajo priključiti, tako zlasti določbe glede mednarodnega delavskega urada, vprašanje Santunga, vseh določb, ki se tičejo razmejitev v Srednji Evropi, nadalje gdanskega in saarskega ozemlja, ker so vse te določbe v zvezi z delovanjem zveze narodov, ki je Amerika ne pripoznavala.

NOVE LOKOMOTIVE.

LDU Belgrad, 14. aprila. (ZNU) Neka nemška tovarna je ponudila naši državi na račun reparacije 10 lokomotiv najnovejšega tipa in 5000 tovornih vagonov. Tovarna računa lokomotive na 400.000 frankov.

ZOPET KRIZA.

Belgrad, 15. aprila. (Izv.) Danes in jutri ima demokratski klub sejo, na kateri bo reševal vprašanje krize, ki nastane vsled odstopa ministra Draškovića. Vsakdo se brani prevzeti to mesto. Kot kandidata se največ imenujeta Timotijević in Pribičević.

Nova mažarska vlada.

LDU Budimpešta, 14. aprila. (MKU) Grof Štefan Bethlen je danes popoldne predložil državnemu upravniku listo novih ministrov, ki je bila od opravnika sprejeta. Portfelji so razdeljeni tako-le: Minister zunanjih poslov grof Nikolaj Banffy, minister notranjih poslov grof Gedeon Raday, minister financ dr. Hegedüs, poljedelski min. Štefan Szabo-Nagyatad, trg. min. dr. Halmi, minister za dež. brambo Aleksander Belicaka, ministristvo narodnih manjšin bo vodil minister za zunanje posle, a ministristvo malih poljedelcev minister za poljedelstvo.

PROMET DUNAJ—BELGRAD.

LDU Belgrad, 14. aprila. (ZNU) Pogajanja za direktni promet med Dunajem in Belgradom so se končala ugodno. Prihodnji mesec se brzkone že začne redna parobrodna plovba med obema mestoma.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, dne 15. aprila. (Izv.) Današnja predborza notira sledeče kurze: Dunaj 23, Praga 298,50, Berlin 229, Italija 700, dolarji 139,75.

Širite „NOVI ČAS“

Kako se gospodari z milijoni?

Cievarić je spravil te dni v svojem »Bel gradskem Dnevniku« v javnost novo nepravilno kupčijo na državne stroške. Gre za nakup oprave za novi dvor. Za ta nakup se ni razpisal javen natečaj, kakor bi se moral, marveč se je naročilo oddalo neki pariški tvrdki za 11 milijonov dinarjev. Neke domače tvrdke, ki so za stvar slučajno zvedele, so stavile deloma za 3 milijone dinarjev (12 milijonov kron) cenejše ponudbe, a so bile odbite, češ, da se nabava oprave odloži. V resnici je pa, kakor rečeno, naročilo že oddano. Vso to kupčijo vodi in jo je sklenil na svojo roko načelnik ministrstva za javna dela Pero Popović. Cievarić zaključuje svoje odkritje sledeče: »... narod hoče imeti jamstvo, da se v tej stvari postopa vestno, da se ne nabavlja razkošno pohištvo, nego le, kar je v današnjih razmerah potrebno in da se za pohištvo ne plača več, nego v resnici stane. Ako se javnim potom vrše nabave, ki stanejo nekoliko tisočakov, potem se morajo tembolj javnim potom vršiti nabave, ki stanejo nad deset milijonov dinarjev (44 milijonov kron).«

Za znižanje vojaščine.

LDU Ženeva, 14. aprila. (SBA) Mednarodni parlamentarni svet je imel 12. t. m. v Ženevi sejo. Svet je odobril resolucijo, v kateri se narodne skupine naprošajo, naj delujejo pri svojih vladah za ratifikacijo st. germainske pogodbe, da se zniža vojaški proračun. Na prošnjo švedske skupine je svet sklenil, da skliče prihodnje sejo mednarodne parlamentarne unije na 17., 18. in 19. avgusta v Stockholm.

Politični dogodki.

+ Včerašnja seja konstituant ni bila posebno zanimiva. Komunist Marković je v začetku seje vprašal finančnega ministra radi podpiranja ruskih beguncev ter protestiral proti razsipavanju državnega denarja. Odgovarjal mu je finančni minister. Nato je bil za tretjega podpredsednika zbornice izvoljen samostojnež Urek, nakar je uvedel debato o ustavi minister Trifković na precej dolgočasen način. Ko je nehal, je bilo tudi seje konec.

+ Vprašanje ruskih beguncev. Vlada je v konstituenti na interpelacijo komunistov odgovorila, da je od junija 1920. leta za podporo ruskim beguncem izdala 33 milijonov dinarjev. Dr. Marković je nato vzkliknil, da je to razsipanje narodnega premoženja. Dasi nismo mi prijatelji niti sedanje vlade niti različnih ruskih strank, povemo čisto odkrito, da ima država po našem pojmovanju tudi različne moralne dolžnosti, ki se ne povračujejo v denarju. Ruski narod je za zmago doprinesel ogromne žrtve, danes pa ga nihče več neče poznati, ampak vsak le izkorišča njegov nesrečni položaj. Če mi dajemo zavetja sinovom tega naroda, je to le dokaz, da imamo tudi kot država še nekaj moralnega čuta. Samoposebi pa se razume, da bi naša država ne smela odreči zavetja tudi pristašem g. Markovića, ako bi v Rusiji zmagala reakcija in začela pometati demokratične elemente z lica zemlje. Naša pomoč velja ruskemu narodu kot takemu in ne strankam. Kam naj se denejo ljudje brez strehe, imetja, socialnega položaja, ki jih doma čaka smrt ali pa ječa vsled krutosti iztrebilnega državljanskega boja? To je vprašanje etičnega stališča Evrope, ki sicer ničesar ne naredi brez povračila z odušničnimi procenti. Če pa naši vladi ne očitamo njene človekoljubnosti, pa moramo od nje zahtevati, da spričo moralne brezbriznosti velesil stroške za ruske begunce prevzame na Zvezo narodov in tako velesile prisili do skupne dobrotvorne akcije, če same ne razumejo, da ima Evropa tudi moralne obveznosti do velikega naroda, ki se danes nahaja v največji nesreči. Mi smo dovolj storili, da smo beguncem ponudili prvo pomoč, dolgo pa teh bremen ne bomo mogli sami nositi, vsled česar naj velesile najdejo pravičen ključ in naj vzamejo v pretres vprašanje, kako bi se za to pomožno akcijo pritegnil del tiste vsote, ki jo namerava ententa iztirjati kot reparacijo od Nemčije. To je naše mnenje v tej zadevi. Odločno pa obsojamo, da naša vlada troši denar davkoplačevalcev za različne ruske institucije, kakor so n. pr. kadetnice, ki nimajo nič opraviti z dobrodelnostjo, ampak z izvestnimi strankarskimi cilji in nameni.

† Protiv bo te dni v zbornici prisegel, da bo v konstituenti mogel začeti politični boj proti centralizmu.

† Jugoslavjio. Med številnimi drugimi občanami in korporacijami na Hrvaškem in v Dalmaciji je tudi zagrebški mestni občinski svet sklenil in poslal predsedstvu konstituyente petico, da naj se za našo državo uzakoni ime »Kraljevina Jugoslavija«.

Dnevni dogodki.

— Moderna dobrotelost. Na Hrvaškem se bo 24. t. m. vršil »dan ubogih«, ko bodo po vsej deželi pobirali prostovoljne doneske za dobrodelne svrhe. Tem povodom se je v hrvaških listih čital poziv, naj ta dan sodelujejo za reveže tudi razna zabavišča, posebno kinematografi. Ne zastonj. Zveza lastnikov kinogledališč na Hrvaškem, v Slavoniji in Medimurju je poslala vsem svojim članom poziv, naj navedeni dan pobirajo na vstopnice 1 K doklade, ki odpade za reveže, a na vlado so obenem napravili prošnjo, naj to krono oprosti veseličnega davka. Tako bo dobrodelna akcija lastnikov kinematografov stala komaj počen groš, uspeh bo pa najbrže vsaj za kinematografe le znaten.

— Deželne gozdarske direkcije. V ministrstvu za šume in rude je izdelan načrt glede osnivanja pokrajinskih gozdarskih direkcij.

— Denar ali življenje. Preminolo noč se je izvršil v Zagrebu zopet roparski napad. Ko je šel hotelski sluga Bogomil Koren po Mihanovičevi ulici proti državnemu kolodvoru, sta nenadoma skočila predenj dva moška, mu naperila revolver na prsi in zahtevala: »Denar ali življenje!« Prestrašeni sluga jima je dal, kar je imel pri sebi — 800 kron, nakar sta roparja stekla.

— Zasačena tihotapska družba. Zagrebška policija je te dni zvedela za pota večje tihotapske družbe, ki je spravljala čez mejo predvsem svilo, valute, dragocenosti in saharin. Vozila se e med Zidanim mostom in Zagrebom, v zvezi z njo je bil neki finančni organ. Te dni je zagrebška policija v Podšusedu nenadoma prišla na vlak in celo tihotapsko družbo s kolovodjem Tomaševićem vred aretirala. Pri tem je zasedla tudi znaten plen. Glavni člani družbe so »fini gospodje«, ki so si vzdrževali »dekleta« na Dunaju in v Zagrebu. Podrobnejših poročil policija še ni objavila, ker se še vrše preiskave.

— Med dražbo izgubil je Janez Hafner pri Sv. Duhu denarnico, v kateri je imel 3.000 kron. Izključeno tudi ni, da bi mu bil kdo denarnico ukradel.

— Vol vreden 12.000 kron ukraden je bil iz hleva Iv. Korenčiča iz Ravnika št. 14. Ukradenega vola so tatovi iztuhotapili preko meje.

— Prestavljanje obmejnih tabel. Orožnika Franc Terček in Anton Žagar sta na žirovski cesti ugotovila, da je neki moč izruval obmejno tablo in jo nesel 54 korakov proti naši strani in jo postavil na tla. Orožnika sta zločin preprečila in ugotovila, kdo je prenesel tablo.

— Vlom v Gaberjav. Ko so šli Babnikovi iz Gaberjev pri Dobrovi jutraj na polje, se je skrtil v hišo nepoznani mož, srednje velikosti, rdečkastih las in ki nekoliko šepa in ukradel iz nezaprte omarice

v hiši 3600 kron denarja in par ponošenih čevljev. Moža, ki je pri Babnikovih dva dni delal, so domači preganjali, toda jim je ušel v gozd.

— Po subem mesu se je zahotelo 10. t. m. nekemu tujcu, katerega je prenočil kočar Jakob Miklavčič iz Pušala. Neznani prenočevalec se je jutraj francosko poslovil in odnesel nove ženske čevlje in 6 kg suhega mesa.

— Karjera verižnika — veletrgovca. Deželno sodišče v Ljubljani preganja zaradi goljufije 34-letnega »vletrgovca« Matko Avseca, pristojnega v občino Stari trg pri Rakeku. Običajno je na »trgovskih potovanjih« iz zasedenega ozemlja v Ljubljano. Po Dolenjskem, zlasti okoli Metlike je znan kot »milijonar«.

— Tatvina usnja in kož. Strojariju Avgustu Terpinu v Kamniku je skušal strojarski pomočnik Ignac Kranjc odnesti za 1600 K kož in podplatov. Gospodar ga je zasačil, na kar je Kranjc pobegnil. Popreje enkrat pa je Kranj vzel eno rjavo, ustrojeno kožo, vredno 1600 K.

Ljubljanski dogodki.

lj Govor za gospode in moške v stolnici bo v nedeljo 17. aprila ob 8. uri zvečer. Dostop imajo izključno moški!

lj Kongregacija za moške pri oo. jezuitih ima v nedeljo popoldne ob 4. uri svojo ustanovno slavnost s sprejemom. Pridite vsi člani!

lj Sestanek somišljenikov S. L. S. Trnovskega okraja bo v nedeljo 17. t. m. ob 10. uri popoldne v Trnovskem prosvetnem društvu. Somišljeniki, udeležite se ga v obilnem številu. — Volilni odbor S. L. S. za Trnovski okraj.

lj Volilni shod S. L. S. se bo vršil v nedeljo 17. t. m. v Spodnji Šiški v restavraciji »Reinighaus«, Frankopanska ulica. Somišljeniki iz Spodnje Šiške, pridite vsi in agitirajte med znanci, da bo udeležba velika. — Volilni odbor S. L. S. za Spodnjo Šiško.

lj Dobra misel. Zagrebška mestna občina razpisuje za poletne mesece v najem spodnje prostore in nasade umetniškega paviljona — za kavarniško podjetje. To je imenitna misel, ki naj se je oprimejo tudi naši zaščitniki umetnosti: Jakopičev paviljon in Narodna galerija naj se na kakšen način združita s kavarniškim ali gostilniškim podjetjem, in Ljubljančani bodo gotovo trumoma romali vanja. Ako ni v sedanjih poslopih mesta za take obrate, se enostavno tik ob njima postavi leseni barak. Dve baraki v Ljubljani več ali manj — kaj pa je to; posebno ko gre za vzvišeno stvar. Pa naj nihče ne reče, da se kdo norčuje!

lj Radikalna rešitev mesnega vprašanja v Zagrebu. Zagrebška deželna vlada je 12. t. m. sklicala enketo, na kateri se je pretresala zahteva mesarjev, da se dovolijo višje cene mesa. Na enketo so bile zastopane vse prizadete oblasti in strokovnjaki. Enketa je dognala, da je sedanji položaj na trgu z živino za mesarje le v toliko neugoden kakor vsako drugo pomlad. Tu mora vsak mesar računati z malo izgubo, ki se potem jeseni obilo poravnava. Visoke cene goveje živine, ki jih povzroča izvoz, tičejo le pitano živino, katere edino se sme izvažati. Zahteva mesarjev po višjih cenah in njihov štrajk je torej

docela neopravičen. Temeljem teh dejstev je vlada sklenila, da pozove mesarje, naj do 18. t. m. zopet začno prodajati meso, drugače se jim odvzamejo koncesije in prodajni lokali. — Pri nas prodajajo mesarji meso najslabše živine po 38 do 40 kron kilogram. Ali so oblastem res bolj pri srcu interesi maloštevilnih bogatih mesarjev nego zdravje nešteti družin delavcev in nameščencev?

lj Pomanjkanje mleka v Ljubljani. Danes je v Ljubljani nastopilo znatno pomanjkanje mleka. Kakor čujemo, so sklenile mlekarice uprizoriti sledeč zgledu mesarjev — štrajk. Mlekarice zahtevajo 12 K za liter mleka.

lj Nesreča v Šiški. Na cizi, obloženi s 500 kg premoga, je sedel devetletni sin tovarniškega strojnika Peter Doberlet iz Slovenske ulice št. 294. Doberlet je padel s cize pod kolo in kolo mu je zmečkalo stopalo. Prepeljali so ga v bolnišnico. Nesreča se je zgodila včeraj okoli 5. ure popoldne.

lj Najdeni človeški okostnjaki. Na stavbišču »Zadružne gospodarske banke« na Miklošičevi cesti so pri kopanju temelja delavci zopet zadeli na tri, zelo dobro ohranjene okostnjake, ki so jih odnesli v muzej. Doslej so na tem stavbišču izkopali že 7 okostnjakov. Zagonetno je, kako so ti okostnjaki, katerih starost ne more biti velika, prišli sem. Govore, da je bilo tu pokopališče, kar je malo verjetno, drugi zopet pripovedujejo o tajinstvenih umorih, katere naj bi izvrševali neki gostinčariji. Vsakemu je morebiti še v živem spominu zgodba o bestialnem gostinčarju iz Slovene ulice, ki je moril in ropal tuje bogate, pri njem prenočujoče tujce. O tem gostinčarju je svoječasno pričobil »Koledar Družbe sv. Mohorja« pretresljivo povest.

lj Pošten najditelj. Dijak trgovske šole Ivan Korošec je v družbi svojega prijatelja Nikolaja Černeta med sprehom zapazil pri »Mostecu« pod Rožnikom na drevesu viseti zimsko suknjo, suknjič, telovnik, čevlje in samoveznico. Pred drevesom je postal pol ure in ker od nikoder ni bilo lastnika, je te predmete takoj odnesel na policijsko razmateljstvo. Stvari so bile last dijaka Babnika, ki je policiji naznanil, da so mu bile ukradene. Detektivji so doslej brez uspeha iskali tatu.

Naša društva.

lj Zveza služkinj vabi vse služkinje na predavanje, ki se vrši v nedeljo 17. aprila ob pol 5. popoldne v dvorani Krekove prosvete, Poljanska cesta 4. Predavanje bo o posebnem redu. — Odbor.

Katoliški obzornik.

* Límpias. Ali je Kristusova podoba v tej južnošpanski mestni cerkvi le galerijskim umotvorom podobna prikazen, ki nastopajo ob natanko predpisani legi, odboji svetlobe in subjektivnem opazovanju, ali čudež? Poročevalci (I. Hermann iz Luzerna) nam namreč o teh spontanah prikaznih pripovedujejo v stavkih in povedini tako nejasno, da ni izključena možnost avtosugestije (samodomišljanja). In na tej podlagi ne opozarja F. Fuchs (Hocland, 1.

XVIII. str. 112) toliko na nekritičnost, s katero je bila pisana brošura prof. Kleista*), kot na očividno zamenjavo kurioznega in religioznega, v čemer se dandanes toliko greši. In važno je, da prihajajo v Límpias tisoči in da se v mestu v ta namen ustavi dnevno do 50 avtomobilov. Čujemo tudi o interesih ameriškega konzulata, o številnih obiskih Amerikancev in o rastočem tujem prometu, ki je že z Lurdom v konkurenci. Opisujejo, da množica popolnoma napolni svetišče. Da z opernimi daljnogledi strme v obraz Križanega, ki je vdolbljen z jasno, milo realistično. Med množico pa da naenkrat nastane šum: glej — vidim se gibajoče oči in usta, ki se nahlahlo odpirajo. Gotovo je, da je na vsem nekaj nerazrešenega in da so moralni uspehi, ki jih povzročajo ti čudeži, globoki. Poročajo o velikem številu spreobrnjenj, ki so v današnjih dneh že sama na sebi — čudeži. Španci sami zrejo vso zadevo zelo kritično. Njihovi teologi jo poskušajo po revijah (La Sciencia tomista, 1., 1921) razložiti naravnim potom, vendar ej do danes na njej še mnogo nejasnega in nerazložljivega (a zato ni treba, da bi bili čudeži!). Cerkvena oblast je poverila vso zadevo komisiji, ki bo izrekla merodajno sodbo. Mi pa tudi vemo, da so — kot pravi sv. Pavel — Judje hoteli čudežev, Heleni in pagani pa modrosti, in da je miselnost našega časa zelo paganska. Zato pravi omejenji, da bi bilo hvalevredno prizadevanje profesorja Kleista, da bi nas seznanil z religioznim razvojem v Španiji, do katerega nam je bila pot skozi dolgo vrsto let nepoznana. Želi, da ne oznanja španskih »čudežev«, ampak naj nam pripoveduje o kreposti in znanosti vernih špancev in naj nam — ker je ljubezen večja kot čudeži in modrost — pokaže in oznanja špansko karitatas. — J. P.

*) Prof. dr. Kleist: Auffalende Ereignisse an dem Christus in Límpias in Jahre 1919. Verlag der Waisenanstalt (Schulbrüder), Kirmach-Willingen, 1920.

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

SOBNO SLIKARSTVO IVAN KOŠAK

LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 15

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela v najnižni izvedlivi in po solidnih cenah.

J. Kopač, svečarna

Ljubljana, Celovška cesta 90.

priporoča voščene sveče, zvitke, sveče za hišno rabo in kadilo, kupuje čebelnj vosek, satne nitne, kapljine po najvišji dnevni ceni.

Za pleskarska in ličarska dela

se najtopleje priporoča slav. občinstvu in pred. duhovščini

TONE MALGAJ

pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ul. 6

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

»Zatem je ta svečani možak izjavil, da ta veliki Stvarnik vseh stvari, Gospod zemlje in nebes ni bival po templjih, ki so jih roke naredile, da je bila njegova navzočnost. Njegov duh v istem zraku, ki ga dihamo, da je vse naše življenje in bivanje v Njem. »Mar mislite,« je zaklical, »da je Nevidni kakor vaši kipi iz zlata in mramorja? Mar mislite, da potrebuje daritev od vas? On, ki je ustvaril nebo in zemljo?« Nato je govoril o strašnih prihodnjih časih, o koncu sveta, o drugem vstajenju mrtvih, za kar je bilo človeštvu dano zagotovilo z Vstajenjem mogočnega bitja, čegar vero je prišel oznanjevat.

»Ko je to izgovoril, se je vzdignilo dolgo vduševano murmuranje, modriji pa, ki so bili pomešani med ljudstvom, so izražali svoje modro preziranje; videl si hladno zmajevanje stolkov in roganje cinikov; epikurejec pa, ki niti v naš Elizij ni veroval, je naredil prijetno šalo, pa je smeje odšel skozi množico. Ampak globoko srce ljudstva je bilo ganjeno, in tresli so se, dasi sami niso vedeli, kako to, zakaj neznanec je res imel glas in dostojanstvenost človeka, ki mu je »Neznani Bog« poveril oznanjevanje njegove vere.«

Jona je poslušala z zavzeto pozornostjo in resnobnost pripovedovalca je pričala o vtisku, ki ga je sam zadobil od enega, ki je bil sam med poslušalci, ki so na griču poganskega Marta slišali prvo vest o Kristusovi besedi.

SESTO POGLAVJE.

Vratar. — Dekle — in gladijator.

Vrata Dijomedove hiše so bila odprta in stari suženj Medon je sedel ob vnožju stop-

nic — po katerih si prišel v hišo. To razkošno poslopje bogatega pompejskega trgovca je še dandanes videti ravno zunaj mestnih vrat ob pričetku Ulice Grobov. Na nasprotni strani samo nekoliko korakov bližje proti vratom, je bila prostorna krčma, kjer so se pogosto vstajljali ljudje, ki so jih opravi ali zabave pripeljali v pompejsko mesto. Na prostoru pred vhodom v krčmo so sedaj stali raznovrstni vozovi, ki so deloma pravkar dospeli, ali ki so ravno odhajali, sredi vsega živahnega vrvenja obiskane javnega zabavišča. Pred vrati je sedelo na klopi okrog okrogle mize nekaj kmetov, ki so se pri dopoldanskih kozarcih razgovarjali o zadevah svojega stanu. Na zidu, kjer so bila vrata, je stalo z živimi barvami sveže naslikano večno znamenje šahovne deske. Na strehi od krčme se je razprostirala ploščad, kjer je deloma sedelo, deloma slo-nelo ob ograji nekaj žensk, žene omenjenih kmetov, ki so se razgovarjale s prijateljicami spodaj. V nekem kotu nedaleč od tod je bila klop s streho, kjer so počivali dva, trije revnejši potniki in si otrsali prah z oblačila. Na drugi strani se je razprostiral prostiran prostor, prvotno staro pokopališče, ki je bilo sedaj izpremenjeno v Ustrinum ali kraj za sežiganje mrtvih. Nad tem so se vzdigovala terase lepe vile, napoln skrite med drevjem. Grobovi sami v svojih raznolikih, ličnih oblikah, pa cvetlice in drevje, ki jih je obdajalo, ni delalo nič žalostnega pri celem razgledu. Tik pri mestnih vratih je v majhni vdolbini stala mirna postava rimske straže, in solnce se je svilo le sketalo na polirani čeladi in sulici, ob kateri je slonel. Vrata sama so bila razdeljena v tri oboke, srednji za vozove, obstranska pa za pešce; na obeh straneh vrat se je vzdigovalo masivno zidovje, ki je obdajalo mesto; v po-

* Znamenje gostilne.

gostih presledkih so se dvigali štirinoglati stolpi, ki so slikovito prekinjali redovito črto ozidja in tvorili prijetno nasprotje z najnovejšimi hišami, ki so se belile zraven njih.

Vijugasta cesta, ki drži v oni smeri iz Pompejev proti Herculanu, se je izgubljala pred očmi med vinogradi, iznad katerih se je veličastno dvigal neprijazni Vezuv.

»Ali si že slišal novico, stari Medon?« je rekla mlada ženska z vrčem v roki, ko je šla mimo Dijomedovih vrat, da malo poklepeta s suženjem, predno je odšla v bližnjo krčmo, da si napolni posodo in ljubimkuje s potniki.

»Novico, kakšno novico?« je rekel suženj in nejevoljno povzdignil oči od tal.

»Ej, davi, gotovo predno si še vstal, je dospel v Pompeje skozi tale vrata tak obiskovalec!«

»Pri Herculatu?« je rekel suženj malomarno.

»Da, darilo plemenitega Pomponijana.«

»Darilo! Misli sem, da si rekla obiskovalec!«

»Oboje je, obiskovalec in darilo. Vedi, ti, dolgočasni pustež, da je to prekrasen mlad tigr za bližnje igre v amfiteatru. Vedi to, Medon. Oj, kakošne veselje! Pravim, da ne bom niti za hip zatislila oči, dokler ga ne vidim; tako grozansko rjove, pravijo.«

»Uboga bedakinja,« je rekel Medon žalostno in pikro.

»Ne psuj me z bedakinja, stari zarobljenec! Prav lepa stvarica je tigr, posebno če bi le mogli dobiti koga, da bi ga raztrgal. Samo pomisli, Medon, sedaj imamo leva in tigra, in ker nimamo dveh zločincev, homo morali prejkone gledati, kako bosta drug drugega požrla. Ti, slišiš, tvoj sin je gladijator, zal, čvrst korenjak, ali ga ne moreš pregovoriti, da bi se šel borit s tigrom? Ti, daj, neznanstvo ti bom hvaležna, veš, res dobitnik celega mesta bi bil!«

»Pojdi, pojdi,« je rekel suženj prav strogo; »pomisli rajši na svojo lastno nevarnost, predno greš takole brbljat o smrti mojega fanta.«

»Na svojo nevarnost,« je reklo dekle preplašeno in se ozrlo naglo naokrog. »Odvrite zlo znamenje! Tvoje besede pa naj padejo na tvojo glavo!« In pri teh besedah se je dekle dotaknila talismana, ki ga je nosila okoli vratu. »Tvoja nevarnost, praviš? Kakšna nevarnost pa mi preti?«

»Ali je zadnji potres brez pomena?« je dejal Medon. »Ali ni imel svojega glasu? Ali ni vsem velel: Pripravite se za smrt, konec vseh stvari je blizu!«

»Pah, bedarija!« je rekla mlada ženska ter si zrnala gube svoje tunike. »Ti pa govoriš, kakor pravijo, da Nazarenci govorijo — nemara si eden njih. No, pa saj ni treba, da bi klepetala s teboj, sivi vpijati, vedno hujši postajaš! Vale! Oj, Hercul, pošlji nam enega človeka za leva in še enega za tigra!«

In mladenka je zapela z zvonkim glasom neko žensko pesem in odšla lahkih korakov proti živahnim krčmi na drugi strani.

»Ubogi moj sin,« je rekel suženj napol glasno, »za take stvarice se imaš dati razmesariti? Oj, vera Kristusova, z vso iskrenostjo bi se te oprijel, četudi bi se zgodilo samo radi groze, s katero navdajaš človeka zoper te krvave igre!«

Žalostno se je povesila starcu glava na prsa. Umolknil je ves zamišljen, samo zdajpa zdaj si je s koncem svojega rokava obrisal oči. Njegov srce je bilo pri njegovem sinu, in ni opazil postave, ki je hitrih in samozvestnih korakov prihajala od mestnih vrat. Tudi ni povzdignil oči, dokler se postava ni ustavila njemu nasproti in ga z mehkim glasom ogovorila:

»Oče!«